

ספירת העומר, קריעת ים סוף

שהוא תכלית הספירה, ומאחר שהתכלית הושג אין טעם לספור עוד.

ספר ומתוק האור "ספירת העומר"

קריעת ים סוף

יונתי בחגוי הסלע

מלבד שעת שמחת השואבה היה עוד זמן בו התחברנו למי התהום, היה זה בשעת קריעת ים סוף. וכן כתוב: "ויגער בים סוף ויחרב ויוליכם בתהומות כמדבר" (תהלים קו. ט). אך ישנו הבדל גדול בין שמחה בית השואבה לקריעת ים סוף. בסוכות אנו מקבלים חיבור לחסד של הקב"ה בחינה של "טיפות", אך בשביעי של פסח בקריעת ים סוף קבלנו חיבור בכמויות אדירות. כאמור, בסוכות הגיע יונה הנביא לדרגת נבואה, אך בזמן קריעת ים סוף "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים" (מכילתא עה"פ ז"ה א-לי ואנהו").

הטעם להבדל זה הוא מאחר ובימי הסוכות אנו זוכים להתחבר למי התהום מכח הדרגה הגבוהה אותה אנו משיגים לאחר עבודתנו בימים הנוראים, אך בקריעת ים סוף זיכינו לדרגה זו באופן אחר: עם ישראל היה נתון בצרה, ובאותו זמן נפתחו לו אוצרות נפלאים של חסד ה'. משל למה הדבר דומה? לכן המבקש מאביו לרכוש לו חפץ כלשהו. האב עונה לו: צר לי, איננו יכולים להרשות לעצמנו כעת הוצאה זו. אך אם באותו זמן הבן האהוב יחלה, הרי אביו יוציא עליו סכומים אדירים לרפואתו!

וכך בשעת קריעת ים סוף היינו נתונים בסכנת ממשית, וכפי שמתואר המצב כ"יונתי בחגוי הסלע" (שה"ש ב. יד), ופירש רש"י: "יונתי בחגוי הסלע": זה נאמר על אותה שעה שרדף פרעה אחריהם והשיגם חונים על הים ואין מקום לנוס לפניהם מפני הים ולא להפנות מפני חיות רעות, למה היו דומין באותה שעה? ליונה שבורחת מפני הנץ ונכנסה לנקיקי הסלעים, והיה הנחש נושף בה, תכנס לפניו הרי הנחש, תצא לחוץ הרי הנץ, אמר לה הקב"ה "הראיני את מראיך", את כשרון פעולך, למי את פונה בעת צרה. נמצינו למדים כי ישנם שני אופנים להתחבר למי התהום, היינו לחסד ה' האין סופי. או ע"י גדלות או באמצעות צרה גדולה. יו"ט שביעי של פסח אינו יום גדלות, ולכן אין אומרים בו את ההלל. אדרבה הוא זמן של צרה, ודוקא עת כזו מסוגלת לפתוח בפנינו אוצרות נפלאים של חסד ה', אפילו יותר מבשעת שמחה בית השואבה, וכפי שזכינו לכך בים סוף ועד לפני מתן תורה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פסח ספירת העומר שבועות"

ספירת העומר

להטהר מטומאה

ה"אור החיים" הקדוש כתב: סוד הספירה הוא להטהר ולהתקדש מטומאת מצרים, שהיו בארבעים ותשעה שערי טומאה, וכשם שאשה נדה סופרת, כדכתיב (ויקרא, טו) "וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר", כך אנו במצות ספירת העומר, ומשום שטומאת האשה היא קלה לגבי טומאת מצרים, לכן אין ספירתם שווה, אלא נדה מצווה לספור שבוע אחד ואנו שבעה שבועות. וז"ל: אמרו חז"ל כי לצד שהיו בטומאת מצרים, ורצה ה' להרוג אומה זו, דן בה כמשפט נדה, שדינה לספור ז' נקיים, וציווה שיספרו ז' שבועות, ואז יהיו מוכשרים להיכנס ככלה לחופה. והגם כי שם ז' ימים וכאן ז' שבועות, לצד הפלגת הטומאה. והגם היותם בכללות ישראל, שיער התמים דעים כי נכון משפטם. והוא מאמר הכתוב כאן "וספרתם לכם", סיבת ספירה זו היא לסיבתם לטהרתם, שזולת זה תיכף היה נותן להם התורה. והטעם שאין סופרים מיום ראשון של פסח, לפי שבמקצת אותו יום עדיין היו במצרים.

ספר אוצרות התורה "ספירת העומר ל"ג בעומר, שבועות"

היום החמישים חלק מהספירה

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם....עַד מִמַּחֲרַת הַשְּׁבִיעִת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ תְּמַשִּׁים יוֹם (ויקרא כגז טו. טז)

עד ממחרת השבת השביעת תספרו. ולא עד בכלל, והן ארבעים ותשעה יום (רש"י) פירוש של רש"י קשה, לכאורה, כיצד הוא מפרש שסופרים רק ארבעים ותשעה ימים, כאשר בהמשך הפסוק כתוב מפורש: "תִּסְפְּרוּ תְּמַשִּׁים יוֹם? אכן רש"י התקשה בזה, ולכן ביאר שהמקרא מסורס (כלומר כתוב בסדר הפוך), ויש להקדים את המילים "יוֹם תְּמַשִּׁים" קודם מילה "תִּסְפְּרוּ". ולפי זה כוונת הכתוב לומר כך: "עַד מִמַּחֲרַת הַשְּׁבִיעִת הַשְּׁבִיעִת", דהיינו היום החמישים "תִּסְפְּרוּ", וביום החמישים לא סופרים.

אפשר לפרש באופן אחר: המצוה היא לספור עד היום החמישים, אבל את היום החמישים בעצמו לא סופרים כי הוא יום מתן תורה בעצמו. וליתר באור יש לדמות את הענין לחתן העומד חמישים יום לפני חופתו, וכיון שהוא מיחל לרגע, סופר חתן את הימים הנותרים, ארבעים ותשעה, ארבעים ושמונה וכך הלאה. וביום החתונה עצמו, הוא היום החמישים, אינו סופר עוד, כי כל תכלית הספירה היתה כדי להגיע ליום הזה, והנה הוא בא ואין טעם לספור עוד. וכך גם בספירת העומר, היום החמישים הוא חלק מהענין, רק לא סופרים אותו מפני

החשש מפני "מצרים החדשה"

התורה מספרת כי הקב"ה האריך את דרכם של ישראל במדבר, מחשש "פן ינחם העם בראותם מלחמה ושוב מצרימה". לכאורה תמוה, אדם שהצליח לברוח מאושוויץ, האם צריך לשנות לו את הדרך, כדי שלא ירצה לחזור לשם? מיהו המטורף שירצה לחזור לשם, אל התופת הגרמנית? מיהו המטורף שירצה לחזור אל התופת המצרית? האם יש חשש שמישהו ירצה לשוב אל עבודת הפרך, אל השלכת הילדים ליאור והטבעתם בקירות הבנין?

הרב חיים עוזר אטיאס הביא תירוץ על כך בשם זקנו, שהיה רב במרוקו, הרב רפאל ברדוגו זצ"ל, ואשר כונה בפי כל "המלאך רפאל": יש פתגם האומר: "אם אתה לא יכול להלחם באויב שלך", תהיה בצד שלו". פרעה התנהג בדיוק בצורה כזאת: לאחר שהבין שאין לו ברירה, והוא חייב לשלח את בני ישראל מארצו, הוא החליט לשחרר אותם בתופים ובמחולות. הוא ערך להם "מסיבת פרידה", וכך נוצר הרושם שכביכול שוב הוא אינו שונא אותם. "ויהי בשלח פרעה", כל מקום שכתוב "ויהי" הוא לשון צער. הסכנה מצורת השילוח הזו של פרעה, מסוכנת מאוד. בני ישראל עלולים לטעות ולחשוב כי פרעה הישן עבר ובטל מן העולם, במקומו קם 'פרעה חדש', זה כבר לא אותה גרמניה שהיתה, קמה 'גרמניה החדשה'. או אז קיים חשש כי אם יתקלו בדרך באיזושהי בעיה, ירצו לשוב למצרים, 'למצרים חדשה' ספר ומתוק האור "יציאת מצרים"

בזכות האמונה שהיתה להם בתחילה

הקב"ה אומר למשה: "דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פי החירות בין מגדול ובין הים לפני בעל צפון תחנו על הים". לכאורה קשה: ממתי יש צורך לומר לבני ישראל איך ומתי לנסוע, והרי ענני הכבוד היו מכוונים את נסיעתם, ובהתאם לתזוזתם, היו בני ישראל זזים? ביאר ה"שפת אמת": הקב"ה רצה לנסות את בני ישראל, האם הם מאמינים במשה רבינו. מחד גיסא הקב"ה לא הזיז, במתכון, את ענני הכבוד, ומאידך גיסא משה הורה להם לנסוע ולחנות על הים, וכך בדק אותם אם הם עומדים בניסיון. בתחילה האמינו בני ישראל במשה ועשו במצותו, אלא שבהמשך הם נשברו, בראותם את מצרים רודפים אחריהם, ובאו בטענות כלפי משה: "המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו". מכל מקום זכו לישועה, וזאת בזכות האמונה הראשונית שהיתה להם בה' ובמשה עבדו.

ספר ומתוק האור "יציאת מצרים"

חולק וס"ל דמותר אף האכילה וכ"כ בחוק יעקב ובשו"ת רעק"א (סי' כג). כתב המ"ב (סק"ה) וז"ל: חמץ שנמצא אחר הפסח ולא ידעינן אם של עכו"ם הוא או של ישראל, יש דעות בין אחרונים, יש שכתבו דמותר בהנאה ואסור באכילה, ויש שמקילים ואומרים דגם באכילה מותר כשאר ספיקא דרבנן דלקולא אזלינן, ואם באותו מקום רוב ישראל מצויים אסור בהנאה דודאי מישראל נפל, וכ"ז כשנמצא מיד אחר פסח, או שהפת ישן שא"א לומר שנאפה אחר פסח, אבל אם אפשר לתלות שנפל אחר הפסח, מותר אפילו באכילה בכל ענין, דיותר יש לתלות שמאחר הפסח הוא, משנתלה לומר שמישראל נפל קודם הפסח, דזמן מרובה כזה לא היה מונח בדרך, עכ"ל.

סוכת חיים"

פתגם: כשיש מזל, השכל מיותר. ספר "שמחלה"

חקירה: לשמה (בגט, בקדושין, ציצית, ובעומר)

צריך לחשוב לשמה, או שמחשבה שלא לשמה פוסלת (קובץ שיעורים, הגר"ח מבריסק: בקידושין שלא לשמה פוסלת, בציצית לשמה מכשיר, ובתוס' משמע שבשניהם לשמה מכשיר. דרכי דרך הקודש חקר זאת לגבי פסח וחטאת. מפענח צפונות חקר זאת לגבי עומר. פרי משה עדות שבשטר כט-ה חקר זאת לגבי גט) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: תחבולה מחוכמת

מחבר הדפים חומש עם פירוש משלו והביא את חיבורו לפני רב ידוע, כדי לבקש ממנו הסכמה. הציץ הרב בחיבורו וראה שאין בו אלא בורות ופיטפוטי הבל. העמיד פנים של התפעלות ואמר כשח אל עצמו: הא! איזה חכמה! איזה המצאה! איזה רעיון חריף! התמוגג המחבר מרוב נחת ואמר בנעימה ענוותנית: עד כדי כך? אכן, השיב הרב, רעיון מחוכם הוא, שהדפסת את פירושיך יחד עם החומש, כי מעתה אי אפשר להשליכו לאשפה. ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא לבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'ירלי בן ג'ולייט אסתר

הלכה: ספק חמץ

כתב המ"א (ס' תמ"ט סק"ב) דספק חמץ שעבר עליו הפסח, אסור באכילה אך מותר בהנאה. וכ"כ במקור חיים (סק"ו) ושו"ת בית שלמה (סי' כ"ג) אך הט"ז (סק"א)